

TANÁRSZEREPEK ÉS A MOTIVÁCIÓ ASPEKTUSAI

Menyhárt Ágota

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Kulcsszavak: tanulói motiváció; tanári szerep; szakképzés

Több mint hét éve dolgozom felnőttképzésben és szakiskolában oktatóként, vizsgáztatóként, naponta találkozom a két különböző típusú iskola módszertannal kapcsolatos szemléletbeli különbségével. Ezen eltérések és kihívások járultak hozzá ahhoz, hogy választ keressek a motivációs indítékokra tanulói és tanári oldalról egyaránt, azaz megvizsgáljam, milyen indítékok hatására tanulnak a szakképzésben részt vevő tanulók, és hogyan befolyásolja mindezt a tanár motivációja, szerepe és tanítási célja. A két kérdőíves felmérés (Tanulási szokások, életmód kérdőív; Motivációs kérdőív) mellett öt, különböző nemű, korú és tapasztalattal rendelkező kollégával interjút készítettem a tanári oldal megismerése érdekében, valamint három osztályban (N=62) a tanulói oldal elemzése végett. Az egyik legfontosabb kérdés, hogy milyen módon tudjuk az információt a legeredményesebben átadni – ezért vizsgáltam azt, hogy milyen módszert alkalmaznak a tanárok, milyen tanári szerepek vannak és mit várnak el a tanulók. A tanári oldalon azt vizsgáltam, hogy érzik-e a különbséget a felnőttképzés és az iskolarendszerű képzés között a tanítás módszerei és a motiváció tekintetében. A tanárok szerint a legnagyobb probléma a tanulói motiváció hiánya – de mégis milyen módszerekkel lehet szinten tartani, fenntartani, esetleg növelni azt? A kutatásban fontos szempont volt a tanulók tanulási szokásainak elemzése, mert a tanárnak alapvető információkkal szolgál a tanítási folyamathoz. A kutatásban az életmóddal összefüggő és a motivációval kapcsolatos szokásokat, stílusokat vizsgáltam. Mivel az állításom a tanulási háttérre, hatásokra irányult, vagyis arra, hogy a tanulási szokások nem tudatosan felépítettek, illetve nem ismerik a szokásaikat, ezért a körülmények vizsgálatára vonatkozó kérdéseket részesítettem előnyben. Interjúval vizsgáltam a tanártípusokat és a tanárszerepeket. A legeredményesebbnek a kutatási eredmények kollégákkal és tanulókkal való megvitatását tekintik. Az eredmények több területen megerősítették a hipotéziseket, például a tanulási szokásokkal és a tanárszerepekkel kapcsolatosakat. A motivációra vonatkozó hipotéziseket a kutatás nem, illetve csak részben igazolta, aminek a téma összetettsége lehet az oka. Néhány témakörben további kutatás javasolt. Az interjúhoz és a kérdőívekhez hasonló kérdéssorokkal időszakosan szükséges lenne vizsgálni a tanári munkát, módszereket, megfigyelni, milyen hatással vannak a munkára, milyen változásokat idéznek elő. Másrészt a kollégák bemehetnének egymás óráira segítő céllal, a módszertani fejlődés, az esetleges hibák kiszűrése érdekében.